

รูปแบบการแก้ปัญหาการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่ส่งผลต่อเหตุความไม่สงบ
ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร

A Model for Addressing Political Movements Affecting Unrest in Bangkok, Thailand

สิปป์ณรงค์ กาญจนาวงศ์ไพศาล* และวิจิตรา ศรีสอน
วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Sipnarong Kanchanawongpaisan* and Wijittra Srison
College of Politics and Government, Suan Sunandha Rajabhat University

Received: September 10, 2024

Revised: February 17, 2025

Accepted: February 20, 2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยเชิงคุณภาพนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบริบท และปัญหาของการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่ส่งผลต่อเหตุความไม่สงบในกรุงเทพมหานคร 2) สำรวจวิธีการ และแนวทางแก้ปัญหาเพื่อจัดการกับการเคลื่อนไหวดังกล่าว และ 3) พัฒนารูปแบบการแก้ไขปัญหาการเคลื่อนไหวทางการเมืองในกรุงเทพฯ โดยกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยประชาชนในเขตกรุงเทพฯ โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 17 ราย ที่คัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง และการสนทนากลุ่มกับผู้เข้าร่วม 10 คน ซึ่งรวมถึงประชาชนที่ได้รับผลกระทบ นักวิชาการด้านการเมือง ตัวแทนกลุ่มผู้ชุมนุม และเจ้าหน้าที่รัฐ ผลการวิจัย พบว่า 1) การเคลื่อนไหวทางการเมืองในกรุงเทพฯ เกิดจากความไม่พอใจของประชาชนต่อการบริหารงานของรัฐบาล โดยปัจจัยสำคัญ ได้แก่ (1) ความเหลื่อมล้ำทางสังคมจากความแตกต่างในด้านการศึกษา รายได้ และการเข้าถึงบริการ (2) การขาดความโปร่งใสในการบริหารงาน ทำให้ประชาชนขาดความเชื่อมั่น และมองว่าการตัดสินใจไม่ยุติธรรม (3) การใช้อำนาจเกินขอบเขต เช่น การสลายการชุมนุม หรือการจับกุม และ (4) บทบาทของกรุงเทพฯ ในฐานะศูนย์กลางการเมือง และเศรษฐกิจที่มีถูกเลือกเป็นพื้นที่ชุมนุม ซึ่งนำไปสู่เหตุการณ์ความไม่สงบ 2) แนวทางแก้ไขปัญหาคือสำคัญ ได้แก่ (1) การสร้างพื้นที่สำหรับการเจรจาอย่างสร้างสรรค์ระหว่างผู้ชุมนุม และรัฐบาล (2) ลดการใช้ความรุนแรงผ่านการสื่อสารเชิงบวก และการเจรจา (3) ปฏิรูปโครงสร้างทางการเมืองเพื่อเพิ่มความโปร่งใส และส่งเสริมความยุติธรรม และ (4) ทบทวนบทบาทของสื่อในการรายงานข่าวอย่างเป็นกลาง 3) รูปแบบ PEACE Model ที่นำเสนอเน้น 5 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) การมีส่วนร่วม (Participation) (2) ความเท่าเทียม (Equity) (3) ความรับผิดชอบ (Accountability) (4) ความร่วมมือ (Collaboration) และ (5) การเสริมพลัง (Empowerment) เพื่อสร้างความไว้วางใจระหว่างรัฐ และประชาชน ลดความตึงเครียดในสังคม และส่งเสริมการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: การเคลื่อนไหวทางการเมือง ความไม่สงบ การแก้ไขความขัดแย้ง

Abstract

This qualitative study aimed to 1) explore the context and challenges of political movements causing unrest in Bangkok, 2) investigate methods and solutions for addressing these movements, and 3) develop a model to resolve political unrest in the city. The research involved Bangkok residents, with 17 participants selected via purposive sampling for in-depth interviews and 10 participants, including affected residents, political scholars, protest representatives, and government officials, for focus group discussions. The findings indicated that 1) political movements in Bangkok arose from public dissatisfaction with government administration. Key contributing factors included: (1) social inequality, resulting from disparities in education, income, and access to services; (2) lack of transparency in governance, eroding public trust and creating perceptions of unfair decision-making; (3) excessive use of force in addressing public demands, such as protest dispersals and arrests, and (4) Bangkok's role as a political and economic hub, making it a focal point for demonstrations that frequently led to unrest. 2) Solutions identified included (1) establishing neutral dialogue spaces for constructive discussions between protesters and the government, (2) reducing violence by adopting negotiation and positive communication to ease tensions, (3) implementing structural political reforms to enhance transparency and promote justice, and (4) reviewing the role of mass media to encourage balanced and neutral reporting, reducing misinformation and conflict. 3) The proposed PEACE Model for resolving unrest emphasized five components: (1) Participation, involving all sectors in decision-making; (2) Equity, ensuring fairness and equal treatment; (3) Accountability, promoting responsibility for actions; (4) Collaboration, fostering cooperation between the government and citizens, and (5) Empowerment, enhancing citizens' capacity for political engagement. This model aimed to build trust, increase public confidence in government, reduce social tensions, prevent future conflicts, and foster sustainable national development.

Keywords: Political Movements, Unrest, Conflict Resolution

บทนำ

ในประวัติศาสตร์ทางการเมืองของประเทศไทย เกิดการเคลื่อนไหวทางการเมืองของภาคประชาชนที่ส่งผลต่อความไม่สงบมาหลายครั้ง นับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ในปี พ.ศ. 2475 โดยสามารถไล่เรียงตั้งแต่การเคลื่อนไหวของกลุ่มนักศึกษาในเหตุการณ์ 16 ตุลาคม 2519 เหตุการณ์พฤษภาทมิฬ ในปี พ.ศ. 2535 (วรวิษณ์ โพธิ์ทอง และคณะ, 2564) มาถึงล่าสุด คือ เหตุการณ์การเคลื่อนไหวของกลุ่มเยาวชนที่รวมตัวกัน และแบ่งออกเป็นหลากหลายกลุ่ม โดยทำการรวมตัวกันเป็นกลุ่มเคลื่อนไหวในรูปแบบต่าง ๆ และมีการนัดกันรวมตัวเพื่อทำกิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบที่แตกต่างกันออกไปในช่วงปี พ.ศ. 2563-2564 ซึ่งเป็นช่วงของการบริหารงานของ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี (Ilaw, 2565) โดยสามารถแบ่งยุคของพฤติกรรมกรรมมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนได้ คือ ในยุคแรกยังคงเป็นการเมืองแบบเก่าที่ยังคงอยู่ และการยอมรับผู้มีอำนาจมากกว่า ส่งผลให้เยาวชนไทยยังคงนิ่งเฉย และมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนหลายประการ ในยุคที่สองเป็นยุคที่เยาวชนไทยมีความเป็นชาตินิยมแบบสุดโต่ง อันเป็นผลมาจากการปลูกฝังค่านิยมความเป็นไทยของรัฐบาล จอมพล ป. พิบูลสงคราม ต่อมาในยุคที่สาม ซึ่งเป็นยุคที่เริ่มได้รับอิทธิพลจากการเข้ามาปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนของสหรัฐอเมริกา ได้ส่งผลให้เยาวชนไทยกล้าที่จะแสดงออกทางการเมืองมากยิ่งขึ้น ตามค่านิยมที่ถูกปลูกฝังขึ้นมาใหม่ และในยุคปัจจุบันซึ่งเป็นยุคที่สี่ ซึ่งเป็นยุคที่อินเทอร์เน็ตมีบทบาทสำคัญต่อการแสดงออกของเยาวชนไทย ทั้งในเรื่องการแสดงออกทางการเมืองรวมไปถึงเป็น

แหล่งเรียนรู้ และสถานที่แลกเปลี่ยนความคิดระหว่างเยาวชน จึงส่งผลให้การเคลื่อนไหวทางการเมืองมีการเปลี่ยนไปตามยุคสมัย (มนัสวิน จิตตานนท์, 2567)

เหตุการณ์ความไม่สงบ อันเนื่องมาจากสถานการณ์วิกฤติทางการเมืองไทยในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2548-จนถึงปัจจุบันมีหลากหลายเหตุการณ์ ดังต่อไปนี้ 1) การก่อสถานการณ์วินาศกรรม 2) การบุกยึดพื้นที่เชิงสัญลักษณ์ เช่น ทำเนียบรัฐบาล สถานที่ราชการอื่น ๆ 3) การปิดล้อมพื้นที่เชิงสัญลักษณ์ และสถานที่ราชการ หรือการขัดขวางไม่ให้เข้าไปทำงาน เช่น การปิดพื้นที่สนามบินของกลุ่ม พันธมิตร ใน เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2551 4) การยึดสถานที่ ยึดยานพาหนะ หรือการจับตัวประกัน 5) การปิดกั้นถนน เส้นทางจราจร หรือการขัดขวางการคมนาคม เช่น เหตุการณ์การปิดล้อม ขบวนเสด็จของสมเด็จพระนางเจ้าสุทิดา พัชรสุธาพิมลลักษณ พระบรมราชินี และสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าทีปังกรรัศมีโชติ ในวันที่ 14 ตุลาคม 2563 6) การใช้อาวุธ อาวุธสงคราม และระเบิดเพื่อประสังค์ต่อชีวิต และร่างกาย และสร้างสถานการณ์กดดันฝ่ายตรงข้าม 7) การชุมนุมเรียกร้องเกินกว่าขอบเขต เสรีภาพที่กำหนดไว้ และ 8) การประจาน ก่อความ ช่มชู้ หรือต่อต้านคณะรัฐมนตรี แกนนำพรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาล หรือฝ่ายตรงข้าม รวมทั้งบุคคลที่มีชื่อเสียง หรือศิลปินที่สนับสนุนฝ่ายตรงข้าม (สัณฐาน ชยพันธ์, 2558) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการเคลื่อนไหวตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน นั้นประกอบด้วย 1) การสนับสนุนจากประชาชนในวงกว้าง 2) การมีผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ 3) การใช้สื่ออย่างมีประสิทธิภาพ และ 4) การตอบสนองของรัฐและสังคม ซึ่งในขั้นตอนการก่อตัวจะเป็นรูปแบบที่มีความคล้ายคลึงกันในการเคลื่อนไหวทางการเมืองของทุกประเทศ การศึกษากระบวนการก่อตัวนี้สามารถช่วยให้เข้าใจกลไก และผลกระทบของการเคลื่อนไหวทางการเมืองในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครมากขึ้น ทั้งในเชิงการวางนโยบาย และการบริหารจัดการ ความขัดแย้งในอนาคต (ดิณณภพ เตียวเจริญกิจ และอุนิษา เลิศโตมรสกุล, 2567)

จากบริบทของการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่ส่งผลต่อความไม่สงบในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ได้มีรูปแบบพลวัตของสังคมที่กำลังเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว และการที่สื่อสังคมที่กำลังมีบทบาทต่อความเคลื่อนไหวทางการเมืองเป็นอย่างมาก จึงอาจจะเกิดการสุมเสี่ยงที่จะทำให้สังคมเกิดความขัดแย้งอย่างรุนแรง เหมือนดังเช่น เหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองที่ผ่านมาหลายครั้งในประวัติศาสตร์ ผู้วิจัยจึงศึกษารูปแบบการแก้ปัญหาการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่ส่งผลให้เกิดความไม่สงบในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้นำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการศึกษา และความเข้าใจในบริบทของความเคลื่อนไหวทางการเมืองของภาคประชาชน และเข้าใจถึงรูปแบบของความเคลื่อนไหวทางการเมืองในอนาคต เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งในสังคม และเป็นประโยชน์ต่อการวางนโยบายภาครัฐต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาบริบทและปัญหาการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่ส่งผลต่อเหตุความไม่สงบ ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาการแก้ปัญหาการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่ส่งผลต่อเหตุความไม่สงบ ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อได้รูปแบบการแก้ปัญหาการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่ส่งผลต่อเหตุความไม่สงบ ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิด

แนวคิด และทฤษฎีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคม (Behavioral Social Used)

การศึกษาทฤษฎีพฤติกรรมผู้ใช้สื่อสังคมในโซเชียลมีเดีย เป็นสาขาสหวิทยาการที่ผสมผสานข้อมูลเชิงลึกจากจิตวิทยา สังคมวิทยา การสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับการใช้โซเชียลมีเดีย และผลกระทบที่ได้จากการใช้แนวคิดนี้เกี่ยวข้องกับการศึกษาแรงจูงใจ ภายในที่ผลักดันให้บุคคล

มีส่วนร่วมกับช่องทางสื่อสาร หรือแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย และสภาพแวดล้อมทางดิจิทัลที่มีอิทธิพลต่อการตอบสนองทางสติปัญญา อารมณ์ และพฤติกรรมของผู้ใช้งาน (สิโรธร มีปราชญ์สม และคณะ, 2564) จากมุมมองทางจิตวิทยา การศึกษาทฤษฎีพฤติกรรมผู้ใช้สื่อสังคมสามารถเจาะลึกถึงความต้องการของปัจเจกบุคคลได้ เช่น ความปรารถนาในการเชื่อมโยงทางสังคม การแสดงออก และการตรวจสอบความถูกต้อง ได้รับการแก้ไขผ่านการใช้โซเชียลมีเดีย นักจิตวิทยาสนใจว่าช่องทางสื่อสาร หรือแพลตฟอร์มเหล่านี้สามารถสนองต่อความต้องการภายในของมนุษย์ได้อย่างไร เช่น ความจำเป็นในการเป็นเจ้าของ หรือการแสวงหาตัวตน และการนำเสนอตนเอง

แนวคิดและทฤษฎี การเคลื่อนไหวทางสังคม (Social Movement)

Social Movement หรือ “การเคลื่อนไหวทางสังคม” เป็นปฏิบัติการของกลุ่มคนที่มีเป้าหมายเดียวกัน คือ ต้องการเปลี่ยนแปลงสังคมที่พวกเขาอาศัยอยู่ในประเด็นต่าง ๆ เช่น การเมือง สิ่งแวดล้อม เชื้อชาติ สิทธิผู้หญิง LGBT โรคเอดส์ คนพิการ ฯลฯ การเคลื่อนไหวทางสังคมเติบโตมาพร้อมกับอุดมการณ์เสรีนิยมประชาธิปไตย ซึ่งให้ความสำคัญกับเสรีภาพในการแสดงออกและการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างมาก โดยเชื่อว่าเมื่อประชาชนถูกกดขี่ข่มเหง หรือไม่ได้รับความเป็นธรรม พวกเขาจะมีสิทธิออกมาแสดงความเห็น วิพากษ์วิจารณ์ ประท้วง และเรียกร้องความยุติธรรมให้ตัวเองได้ (แอมเนสตี้, 2560) กลุ่มคนที่เข้าร่วมกับการเคลื่อนไหวทางสังคมมีความหลากหลายแตกต่างกันไปในแต่ละบริบท บางกลุ่มเป็นคนที่ออกมาต่อสู้เพื่อปลดแอกจากอำนาจผู้ปกครองที่ไม่เป็นธรรม บางกลุ่มเป็นคนที่ต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น และบางกลุ่มเป็นชนชั้นกลางไปจนถึงชนชั้นสูงที่แย่งชิงอำนาจทางการเมืองระหว่างกัน (Pleyers, 2023) การเคลื่อนไหวทางสังคมในบางประเด็นขยายตัวจากในประเทศจนได้รับการยอมรับเกือบทั่วโลก โดยบางประเด็นมีต้นกำเนิดในโลกตะวันตก เช่น สิทธิ และความเท่าเทียมของผู้หญิง การแต่งงานของคนเพศเดียวกัน แต่บางเรื่องก็มาจากโลกตะวันออก เช่น หลักการไม่ใช้ความรุนแรง (อหิงสา) ของมหาตมา คานธี (อนุสร หงษ์ขุนทด, 2559) การเคลื่อนไหวที่เป็นที่รู้จัก และได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง เช่น การเรียกร้องสิทธิพลเมืองของคนดำในสหรัฐฯ ซึ่งนำโดย มาร์ติน ลูเธอร์ คิง จูเนียร์ อาหรับสปริงส์ในภูมิภาคตะวันออกกลาง การรณรงค์ลดใช้ถุงพลาสติกเพื่อแก้ปัญหาโลกร้อน การเปิดโปงข้อมูลการละเมิดสิทธิมนุษยชนของรัฐบาลทั่วโลกโดยวิกิลีกส์ การเคลื่อนไหวต่อต้านเผด็จการของนักศึกษาไทยในเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 และ 6 ตุลาคม 2519 หรือแม้กระทั่งโครงการก้าวคนละก้าวเพื่อระดมทุนเพื่อโรงพยาบาล โดย ตูน บอดี้ส์แลม ที่ตกเป็นที่สนใจของคนไทยจำนวนมาก ก็ถือเป็นการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบหนึ่งเช่นเดียวกัน

แนวคิด และทฤษฎีการเคลื่อนไหวทางการเมือง (Political Activism)

แนวคิดและทฤษฎีของการเคลื่อนไหวทางการเมืองมุ่งเน้นไปที่การทำความเข้าใจรูปแบบต่าง ๆ ของการกระทำที่บุคคล หรือกลุ่มบุคคลดำเนินการเพื่อสร้างอิทธิพล หรือทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง สาขาวิชานี้มาจากหลากหลายสาขาวิชา รวมถึงรัฐศาสตร์ สังคมวิทยา และจิตวิทยา เพื่อสำรวจแรงจูงใจ วิธีการ และผลกระทบของการเคลื่อนไหว ด้านล่างนี้เป็นภาพรวมของแนวคิด และทฤษฎีหลักในขอบเขตของการเคลื่อนไหวทางการเมือง สิ่งสำคัญคือ ต้องตระหนักว่ากิจกรรมดังกล่าวครอบคลุมการกระทำ และกลยุทธ์ที่หลากหลายที่บุคคล หรือกลุ่มใช้เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในระบบการเมือง หรือสังคมโดยรวม (Dey & Dey, 2024) โดยองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. การมีวิธีการ และกลยุทธ์ที่หลากหลาย การเคลื่อนไหวทางการเมืองไม่ได้จำกัดอยู่เพียงรูปแบบ หรือวิธีการเดียว ประกอบด้วยการกระทำที่หลากหลาย ตั้งแต่การจัด และการมีส่วนร่วมในการเดินขบวนอย่างสันติ การชุมนุม และการเดินขบวนไปจนถึงการมีส่วนร่วมในรูปแบบที่ตรงไปตรงมา และกล้าแสดงออกมากขึ้น เช่น การนั่งชุมนุม การไม่เชื่อฟังของพลเมือง และแม้แต่กิจกรรมการปฏิวัติในกรณีที่รุนแรง การเลือกวิธีการมักจะสะท้อนถึงเป้าหมายของนักเคลื่อนไหว บริบททางสังคมการเมือง และความเร่งด่วนของประเด็นที่มีอยู่

2. การประท้วง และการชุมนุมอย่างสันติ โดยทั่วไปแล้วจะเป็นการรวมตัวโดยไม่ใช้ความรุนแรง ซึ่งผู้คนมารวมตัวกันเพื่อแสดงการสนับสนุน หรือต่อต้านนโยบาย แนวคิด หรือสถานการณ์ การประท้วงอย่างสันติมักเป็น

สัญลักษณ์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความตระหนักรู้ และดึงดูดความสนใจของสาธารณชน และสื่อให้ทราบถึงสาเหตุเฉพาะ

3. การรณรงค์อย่างต่อเนื่อง การรณรงค์ทางการเมืองมักเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่จัดขึ้น และความพยายามต่าง ๆ ที่มุ่งเป้าไปที่การมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจภายในระบบการเมือง สิ่งเหล่านี้อาจรวมถึงการรณรงค์การเลือกตั้ง ความพยายามในการลอบบี้ และการรณรงค์สร้างความตระหนักรู้ของสาธารณะเกี่ยวกับประเด็นทางสังคม สิ่งแวดล้อม หรือเศรษฐกิจ

4. การจงใจฝ่าฝืนกฎหมายบางอย่างของพลเมือง การเคลื่อนไหวรูปแบบนี้เกี่ยวข้องกับการจงใจฝ่าฝืนกฎหมายบางอย่าง หรือท้าทายคำสั่งจากทางการให้ประท้วงกฎหมาย หรือนโยบายที่ถือว่าไม่ยุติธรรม การไม่เชื่อฟังของพลเมืองมีลักษณะเฉพาะโดยไม่ใช้ความรุนแรง และมักถูกใช้เป็นถ้อยคำทางศีลธรรม และจริยธรรมที่ขัดต่อประเด็นทางกฎหมายที่ใช้เฉพาะเหตุการณ์นั้น ๆ

5. การดำเนินการเพื่อการเปลี่ยนแปลงในบางกรณี กิจกรรมทางการเมืองอาจอยู่ในรูปแบบของการดำเนินการเพื่อการเปลี่ยนแปลงโดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของการกดขี่ทางการเมืองอย่างรุนแรง หรือเมื่อการประท้วงอย่างสันติรูปแบบอื่น ๆ ทั้งหมดหมดสิ้นลง หรือถูกระงับ การกระทำเหล่านี้พยายามที่จะเปลี่ยนแปลงโดยพื้นฐาน หรือโค่นล้มโครงสร้างอำนาจที่มีอยู่ และอาจครอบคลุมตั้งแต่การปฏิบัติที่เป็นระบบไปจนถึงการปฏิบัติเต็มรูปแบบ

6. มีเป้าหมายของการเคลื่อนไหวทางการเมืองอย่างชัดเจน วัตถุประสงค์หลักของการเคลื่อนไหวทางการเมือง คือการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบของการโน้มน้าวนโยบายสาธารณะ การตรา หรือยกเลิกกฎหมาย แก้ไขความยุติธรรมทางสังคม หรือเปลี่ยนความคิดเห็นของประชาชนในประเด็นสำคัญ ๆ นักเคลื่อนไหวมักมุ่งแก้ไขปัญหาระบบสังคม เช่น การละเมิดสิทธิมนุษยชน ความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อม ความไม่เท่าเทียมกันทางสังคม และการทุจริตทางการเมือง

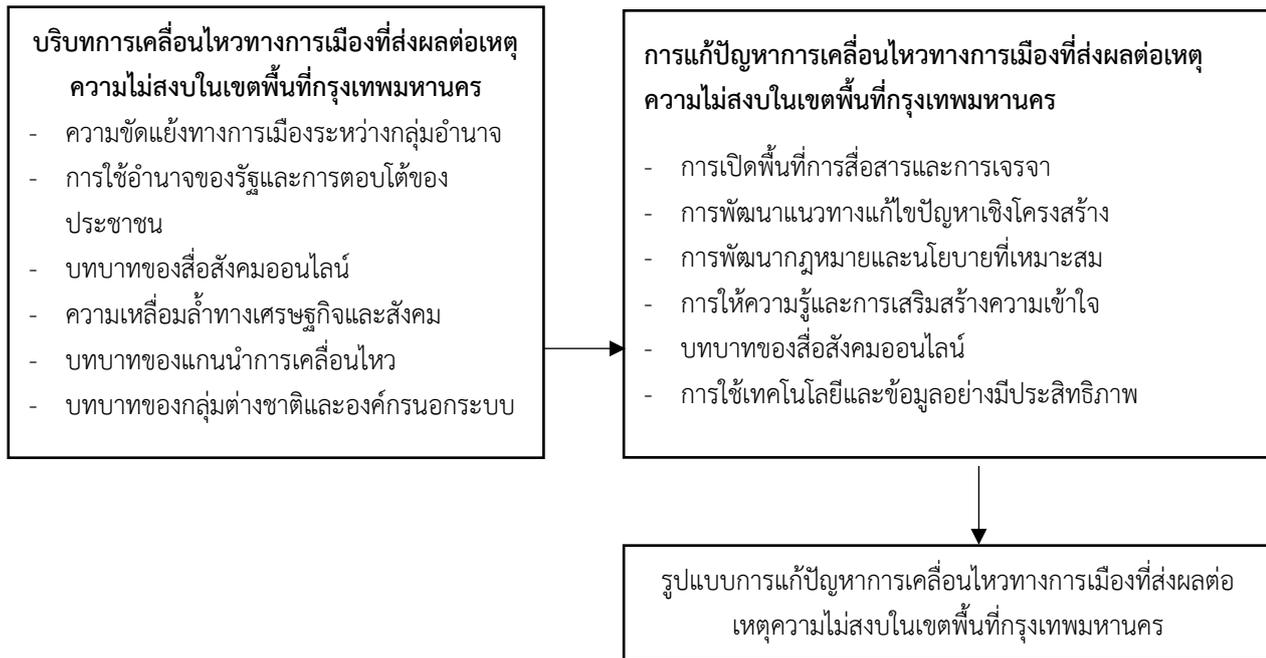
ในยุคปัจจุบันซึ่งเป็นยุคดิจิทัลที่มีความหลากหลาย และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็ว ประชาชนสามารถสื่อสารถึงกันโดยไม่ผ่านตัวกลางการสื่อสาร คือ สื่อในรูปแบบต่าง ๆ อย่างในอดีต รูปแบบการเคลื่อนไหวทางการเมืองจึงเปลี่ยนรูปแบบเป็น “การเคลื่อนไหวทางดิจิทัล” ซึ่งรูปแบบดังกล่าวทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (Gopal, 2023) โดยมีลักษณะที่เปลี่ยนไปดังนี้

การเปลี่ยนแปลงของการระดมพล และการสื่อสาร อินเทอร์เน็ต และโซเชียลมีเดียได้ปฏิวัติวิธีการดำเนินกิจกรรม แพลตฟอร์มเช่น Twitter, Facebook และ Instagram ช่วยให้สามารถแพร่กระจายข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว และจัดระเบียบการประท้วง และการเคลื่อนไหวที่มีประสิทธิภาพ การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลนี้ได้เปลี่ยนวิธีการสื่อสารของนักเคลื่อนไหวทำให้สามารถอัปเดตแบบเรียลไทม์ และเข้าถึงผู้คนทั่วโลกได้

สามารถเข้าถึงและไม่มีกำแพง การเคลื่อนไหวทางดิจิทัลได้ลดอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของผู้คนที่สนใจ ทำให้ผู้คนในวงกว้างสามารถมีส่วนร่วมในการเคลื่อนไหวได้ แพลตฟอร์มออนไลน์เป็นพื้นที่ที่ทุกคนสามารถมีส่วนร่วมกันได้ ไม่เหมือนแบบดั้งเดิมที่อาจถูกกีดกันในพื้นที่สื่อ และยังสามารถแสดงออกอย่างอิสระ และเรียกร้องระดมพลได้อย่างรวดเร็ว

มีความเข้าใจประเด็นทางสังคมมากขึ้น แนวคิดเรื่องความเหลื่อมล้ำทำให้เข้าใจลึกซึ้งยิ่งขึ้นว่า การแบ่งชั้นทางสังคมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เชื้อชาติ เพศ และชนชั้น เชื่อมโยงถึงกัน และส่งผลกระทบต่อประสบการณ์ด้วยอำนาจ และการกดขี่อย่างไร แนวทางนี้ได้นำไปสู่การเคลื่อนไหวที่เหมาะสมยิ่งขึ้น ซึ่งจัดการกับมิติต่าง ๆ ของอัตลักษณ์ และความเสียเปรียบ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีการรวบรวมข้อมูล โดยการศึกษาเอกสาร การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยออกแบบข้อคำถามแบบกึ่งโครงสร้าง (Busetto et al., 2020) ด้วยการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การวิจัยเอกสาร หรือการศึกษาเอกสาร (Documentary Research) (ประภัสสร จันทรสถิตย์พร, 2560) โดยทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 17 คน ซึ่งประกอบด้วย 1) นักวิชาการ จำนวน 4 ท่าน 2) นักการเมือง จำนวน 4 ท่าน 3) เจ้าหน้าที่รัฐ ได้แก่ ตำรวจ และหน่วยงานรักษาความสงบ จำนวน 4 ท่าน และ 5) ประชาชนทั่วไปในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 5 ท่าน

ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ด้วยการกำหนดคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้ 1) เป็นผู้มิสัญชาติไทย 2) เป็นผู้มิภูมิลำเนา และมีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตกรุงเทพมหานคร 3) เป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวทางการเมือง 4) เป็นผู้ที่มีความคิดเห็น และมีส่วนร่วมทางการเมือง

และการสนทนากลุ่ม โดยมีเป้าหมายเพื่อทำความเข้าใจความคิด มุมมอง และประสบการณ์ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ทางการเมืองที่ส่งผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยในพื้นที่การใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อช่วยให้ผู้วิจัยสามารถเก็บข้อมูลเชิงลึก และหลากหลายเกี่ยวกับปัจจัย และผลกระทบของการเคลื่อนไหวทางการเมืองจากกลุ่มเป้าหมายที่มีมุมมองแตกต่างกัน (Braun & Clarke, 2006) ทั้งนี้ผู้วิจัยเลือกกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ หรือมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง ได้แก่ 1) ประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ 2) นักวิชาการด้านการเมือง หรือสังคมศาสตร์ 3) ตัวแทนจากกลุ่มผู้ชุมนุม และ 4) เจ้าหน้าที่รัฐ เช่น ตำรวจ หรือหน่วยงานรักษาความสงบทำการคัดเลือกผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม โดยมุ่งเน้นที่ความหลากหลายของมุมมอง และประสบการณ์การเคลื่อนไหวทางการเมืองรูปแบบของการเคลื่อนไหว และผลกระทบที่เกิดขึ้นในพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยทำการกำหนดผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม จำนวน 10 คน เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างมีประสิทธิภาพ (Morgan, 1997) ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยพิจารณาจากภูมิหลังของผู้เข้าร่วม เช่น การมีประสบการณ์เกี่ยวกับเหตุการณ์หรือการอยู่ในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ โดยได้จัดสถานที่สำหรับการสนทนากลุ่ม

ด้วยการใช้ห้องประชุม UCL 2 ในมหาวิทยาลัยชินวัตรเพื่อให้ผู้เข้าร่วมรู้สึกปลอดภัยว่าข้อมูล หรือความคิดเห็นที่เสนอ จะมีการเก็บเป็นความลับ

ระยะเวลาในการศึกษา ตั้งแต่ เดือนพฤษภาคม 2567 ถึง เดือนพฤศจิกายน 2567 ระยะเวลารวมทั้งสิ้น 7 เดือน โดยดำเนินขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ทำการสัมภาษณ์เชิงลึก ในเรื่องการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่ส่งผลต่อเหตุความไม่สงบในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้วยแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เพื่อได้ข้อมูลด้วยงานวิจัยเชิงคุณภาพ

ขั้นตอนที่ 2 ทำการสนทนากลุ่ม ในการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่ส่งผลต่อเหตุความไม่สงบในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร กับผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มด้วยแบบสัมภาษณ์ไม่มีโครงสร้าง เพื่อได้ข้อมูลด้วยงานวิจัยเชิงคุณภาพ หลังจากได้ข้อมูลทั้งสามขั้นตอนผู้วิจัยจึงนำมาวิเคราะห์ เพื่อเป็นการยืนยันข้อมูลที่ได้มากำหนดรูปแบบในเรื่อง การเคลื่อนไหวทางการเมืองที่ส่งผลต่อเหตุความไม่สงบในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร

ผลการศึกษา

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 17 ท่าน พบว่า

1. บริบท และปัญหาของการเคลื่อนไหวทางการเมือง ที่ส่งผลต่อเหตุความไม่สงบในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ได้แก่ 1) เกิดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม 2) การขัดแย้งระหว่างกลุ่มอำนาจทางการเมือง 3) การขาดแนวทางที่ชัดเจนในการปฏิบัติต่อกลุ่มที่ออกมาเคลื่อนไหว และ 4) สื่อออนไลน์ในปัจจุบันมีการนำเสนอข่าวที่เป็นไปในทางยั่วยุ ข่าวลวง ที่เลือกข้างอย่างชัดเจน สิ่งเหล่านี้ผลักดันให้การชุมนุม หรือการเรียกร้องใด ๆ ต่อภาครัฐ ถูกยกระดับขึ้นเป็นความไม่สงบได้ง่าย

2. การแก้ปัญหการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่ส่งผลต่อเหตุความไม่สงบ ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ได้แก่ 1) การเปิดพื้นที่เจรจาให้ทุกฝ่ายได้หันหน้าเข้าหากัน 2) ลดการใช้ความรุนแรงจากทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ หรือจากกลุ่มผู้ชุมนุม 3) ปรับปรุงกฎหมายที่จำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชน 3) พัฒนาแนวทางปฏิบัติที่มีความชัดเจนมากขึ้น รวมถึงทำการอบรมเจ้าหน้าที่ให้มีการปฏิบัติ หรือรับมือต่อการชุมนุมให้เป็นไปตามหลักสากล และ 4) สร้างพื้นที่การให้ข้อมูลที่ถูกต้องไม่ตกเป็นเหยื่อการนำเสนอข่าวจาก สื่อออนไลน์ ที่ไม่นำเสนอในมุมมองที่เป็นกลาง

3. รูปแบบการแก้ปัญหการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่ส่งผลต่อเหตุความไม่สงบ ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ได้แก่ 1) สร้างความร่วมมือระหว่างรัฐกับภาคประชาชน ในการเสริมการพูดคุยในเชิงสร้างสรรค์ 2) เพิ่มการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชนในการร่วมคิด วางแนวทาง กำหนดนโยบาย หรือมาตรการต่าง ๆ 3) ส่งเสริมความเท่าเทียมกันในสังคม การเข้าถึงทรัพยากร การบริการจากทางภาครัฐ และ 4) สร้างความโปร่งใสในการบริหารงาน เพื่อหลีกเลี่ยงข้อขัดแย้งจากประชาชน

ผลการวิจัยจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) จากสมาชิกจำนวน 10 ท่าน พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม

1. บริบท และปัญหการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่ส่งผลต่อความไม่สงบในเขตกรุงเทพมหานคร เกิดจาก 1) การก่อตัวของความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างกลุ่มอำนาจ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการเคลื่อนไหวทางการเมืองโดยกลุ่มผู้มีอำนาจมักใช้เครื่องมือทางกฎหมาย และสื่อในการควบคุมประชาชน ส่งผลให้เกิดความไม่พอใจ และการตอบโต้ผ่านการชุมนุม 2) การบริหารงานของรัฐ และการตอบโต้ของประชาชนจากการบริหารงานของรัฐ ที่ขาดความโปร่งใส การใช้อำนาจเกินขอบเขต และการตอบสนองต่อข้อเรียกร้องที่ล่าช้าของรัฐ เป็นตัวเร่งให้ประชาชนออกมาเคลื่อนไหว โดยเฉพาะในพื้นที่สำคัญของกรุงเทพมหานคร 3) บทบาทของสื่อสังคมออนไลน์ เป็นตัวกระตุ้นสำคัญในการขยายผลการเคลื่อนไหวช่วยให้ผู้ชุมนุมสามารถเผยแพร่ข้อมูล และประสานงานได้อย่างรวดเร็ว ขณะเดียวกันก็มีบทบาทในการสร้างความขัดแย้ง และปลูกฝังความรู้สึกทางการเมือง 4) ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ

และสังคม เกิดความไม่เท่าเทียมในด้านรายได้ โอกาสทางการศึกษา และการเข้าถึงบริการของรัฐ เป็นปัจจัยพื้นฐานที่ผลักดันให้เกิดการเคลื่อนไหว ประชาชนในพื้นที่ระบุว่าความเหลื่อมล้ำเหล่านี้ทำให้เกิดความคับข้องใจในวงกว้าง

2. การแก้ไขปัญหาการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่ส่งผลต่อความไม่สงบในเขตกรุงเทพมหานคร สามารถทำได้ด้วย 1) การเปิดพื้นที่สำหรับการเจรจา ซึ่งการสร้างพื้นที่สำหรับการเจรจา โดยมีตัวแทนจากทุกฝ่ายเป็นสิ่งจำเป็น การเปิดช่องทางสื่อสารที่โปร่งใสจะช่วยลดความเข้าใจผิด และสร้างความไว้วางใจระหว่างภาครัฐกับประชาชน 2) พิจารณาปรับปรุงกฎหมายจากข้อเสนอให้ปรับปรุงกฎหมายที่จำกัดเสรีภาพ เช่น มาตรา 112 และกฎหมายการชุมนุมสาธารณะ เพื่อให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างปลอดภัย 3) พัฒนากลไกตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจด้วยการสร้างกลไกที่เป็นอิสระในการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล และองค์กรทางการเมืองจะช่วยป้องกันการใช้อำนาจในทางที่ผิด และ 4) เสริมสร้างความรู้ และความเข้าใจแก่ประชาชนด้วยการให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ทางการเมือง รวมถึงการสร้างความรู้เกี่ยวกับผลกระทบของความขัดแย้ง จะช่วยลดการเคลื่อนไหวที่นำไปสู่ความรุนแรง

3. รูปแบบการแก้ไขปัญหาการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่ส่งผลต่อความไม่สงบในเขตกรุงเทพมหานคร ด้วยการ 1) จัดตั้งกลไกเจรจาที่เป็นกลาง โดยให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการกลางที่มีความเป็นอิสระ เพื่อทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการเจรจาระหว่างรัฐ และประชาชน 2) ใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหารจัดการ โดยที่ภาครัฐควรใช้เทคโนโลยีในการติดตาม และประเมินสถานการณ์ เช่น ระบบแจ้งเตือนล่วงหน้า และการวิเคราะห์ข้อมูลจากสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อป้องกันความรุนแรง และจัดการชุมนุมอย่างมีประสิทธิภาพ และ 3) กระจายอำนาจทางการเมือง และเศรษฐกิจไปยังท้องถิ่นจะช่วยลดความรู้สึกว่าถูกละเลย และส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจในระดับท้องถิ่น

จากการศึกษา พบว่า การเคลื่อนไหวทางการเมืองในกรุงเทพมหานครนั้น มักเกิดขึ้นในบริบทของความไม่พอใจต่อรัฐบาลของภาคประชาชน ตั้งแต่อดีต เช่นการทุจริตคอร์ปชั่นของนักการเมือง หรือการบริหารประเทศที่ล้มเหลว เกิดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม และการขาดความโปร่งใสในกระบวนการบริหาร โดยเฉพาะในประเด็นเกี่ยวกับการใช้อำนาจที่ไม่เป็นธรรม การดำเนินคดีทางการเมือง และการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนที่ไม่เพียงพอ กรุงเทพมหานครซึ่งเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ และการเมือง ถูกใช้เป็นเวทีหลักสำหรับการเคลื่อนไหวทางการเมือง เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่ประชาชนสามารถสร้างแรงกดดันต่อรัฐได้โดยตรง ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่มแล้วนำมาสร้างรูปแบบที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาได้รับการพัฒนาขึ้นในชื่อ PEACE Model ตาม (ภาพประกอบที่ 2) ซึ่งมีองค์ประกอบหลักดังนี้

- P - Participation (การมีส่วนร่วม) คือการสร้างช่องทางให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจทางการเมือง เช่น การจัดเวทีสาธารณะ การรับฟังความคิดเห็น และการทำประชาพิจารณ์

- E - Equity (ความเท่าเทียม) คือการลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมผ่านการกระจายทรัพยากร การเข้าถึงบริการ และการสร้างโอกาสอย่างเท่าเทียมของประชาชนทุกคน

- A - Accountability (ความรับผิดชอบ) คือการเพิ่มความโปร่งใสและความรับผิดชอบในหน่วยงานรัฐ โดยจัดตั้งคณะกรรมการอิสระเพื่อตรวจสอบการใช้อำนาจ และเพื่อเป็นการถ่วงดุลอำนาจรัฐ

- C - Collaboration (ความร่วมมือ) คือการสนับสนุนความร่วมมือระหว่างรัฐ ภาคเอกชน และประชาชน เพื่อหาทางแก้ไขปัญหาาร่วมกัน

- E - Empowerment (การเสริมพลัง) คือการเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจให้ประชาชนเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่พลเมือง และวิธีการชุมนุมอย่างสันติ

ภาพที่ 2 PEACE Model

ผลลัพธ์ที่คาดหวังจากการใช้ PEACE Model

การบูรณาการองค์ประกอบทั้ง 5 จะช่วยลดความตึงเครียดทางการเมือง เสริมสร้างความไว้วางใจระหว่างรัฐและประชาชนซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมให้ประเทศมีความก้าวหน้า และสร้างสังคมที่สงบสุขและยั่งยืนในระยะยาว PEACE Model เป็นรูปแบบที่มุ่งเน้นการสร้าง ความไว้วางใจระหว่างรัฐและประชาชน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยฟื้นฟูความเชื่อมั่นของประชาชนต่อกระบวนการแก้ไขปัญหาของรัฐ ผลลัพธ์ของโมเดลนี้มีความชัดเจนและส่งผลกระทบเชิงบวกต่อสังคมไทยในหลายมิติ ได้แก่

1. สามารถลดความตึงเครียดในสังคม (Social Tension Reduction) จากความไว้วางใจที่เกิดขึ้นจากการเจรจา และการมีส่วนร่วมช่วยลดความตึงเครียดระหว่างกลุ่มที่มีความคิดเห็นทางการเมืองแตกต่างกัน ตัวอย่างเช่น การจัดเวทีเจรจาที่โปร่งใส และเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมช่วยลดความเข้าใจผิด และความขัดแย้งในหมู่ประชาชนที่เคยมีมุมมองในเชิงลบต่อฝ่ายตรงข้าม ส่งผลให้เกิดสภาพแวดล้อมที่สงบสุขมากขึ้น
2. ช่วยลดความเป็นไปได้ที่จะเกิดความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต (Conflict Prevention) เนื่องจากโมเดลนี้สร้างระบบที่ช่วยระงับความขัดแย้งก่อนที่สถานการณ์จะบานปลาย การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการรับฟังข้อเรียกร้องอย่างต่อเนื่อง ทำให้ประชาชนรู้สึกว่าการพวกเขามีบทบาทในกระบวนการทางการเมือง ซึ่งลดความจำเป็นในการแสดงออกผ่านการชุมนุมที่อาจก่อให้เกิดความไม่สงบในอนาคต
3. เกิดการส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างรัฐ และประชาชน (State-Citizen Collaboration) ผ่านกลไกต่าง ๆ เช่น การตั้งคณะกรรมการที่มีตัวแทนจากทุกภาคส่วน หรือโครงการความร่วมมือในชุมชน ช่วยเพิ่มความสัมพันธ์ระหว่างรัฐ และประชาชน การทำงานร่วมกันนี้ไม่เพียงช่วยแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน แต่ยังช่วยพัฒนาความเข้าใจซึ่งกันและกันในระยะยาว ส่งผลให้เกิดความสมานฉันท์ในสังคม
4. ส่งผลกระทบเชิงเศรษฐกิจและการพัฒนาสังคม (Economic and Social Development Impact) จาก การลดความขัดแย้งในสังคมส่งผลให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง ปัญหาการหยุดชะงักของธุรกิจจากเหตุการณ์ชุมนุมลดลง ซึ่งช่วยเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ การสร้างความร่วมมือระหว่างรัฐ และประชาชนยังช่วยให้เกิดการพัฒนาสังคมในด้านต่าง ๆ เช่น การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การจัดสรรทรัพยากรอย่างยุติธรรม และการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน
5. สร้างรากฐานของการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน (Foundation for Sustainable Development) ด้วยความเชื่อมั่นที่เกิดจากการใช้งาน PEACE Model ช่วยวางรากฐานสำคัญสำหรับการพัฒนาประเทศในระยะยาว โดยเฉพาะในด้านความมั่นคงทางการเมืองและสังคม ซึ่งเป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการลงทุน และการพัฒนาทางเศรษฐกิจ

อย่างยั่งยืน ประเทศที่มีความไว้วางใจระหว่างรัฐ และประชาชนจะมีความสามารถในการปรับตัว และรับมือกับวิกฤตต่าง ๆ ได้ดีกว่า

ดังนั้น PEACE Model ที่ได้จากงานวิจัยจะสามารถช่วยแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งทางการเมืองในทั้งระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว รวมทั้งยังมีศักยภาพในการเสริมสร้างความเชื่อมั่น ความร่วมมือ และความมั่นคงทางสังคมที่เป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศไทยสู่ความยั่งยืนในอนาคต

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย พบว่า การเคลื่อนไหวทางการเมืองในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร มีบริบทที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยทางโครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง โดยเฉพาะในด้านความเหลื่อมล้ำ และความไม่โปร่งใสของรัฐบาล การเคลื่อนไหวเกิดขึ้นเนื่องจากความไม่พอใจต่อการบริหารงานของรัฐในหลายมิติ เช่น การจัดการทรัพยากรที่ไม่เท่าเทียม การใช้อำนาจในทางที่ไม่เป็นธรรม และการขาดกลไกที่เหมาะสมสำหรับการแสดงออกถึงข้อเรียกร้องของประชาชน สอดคล้องกับการศึกษาของ อรญา อนุกุล และพิชาย รัตนดิถ ญ ภูเก็ต (2567) วิเคราะห์ในบริบทของกรุงเทพมหานคร ความไม่พอใจต่อการจัดสรรทรัพยากรของรัฐ ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ และความไม่โปร่งใสของรัฐบาลเป็นตัวแปรสำคัญที่กระตุ้นการเคลื่อนไหวในรูปแบบต่าง ๆ จากบริบทของกรุงเทพมหานครในฐานะศูนย์กลางทางการเมืองและเศรษฐกิจ ทำให้พื้นที่นี้เป็นเวทีหลักสำหรับการเคลื่อนไหวทางการเมือง เนื่องจากเป็นที่ตั้งของหน่วยงานรัฐสำคัญ และเป็นพื้นที่ที่การเคลื่อนไหวสามารถสร้างแรงกดดันต่อรัฐบาลได้มากที่สุด

แนวทางการแก้ปัญหาที่เหมาะสมควรมุ่งเน้นที่ การสร้างระบบที่โปร่งใส การเปิดพื้นที่สำหรับการเจรจา และการลดการใช้ความรุนแรง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด และการศึกษาก่อนหน้าในหลายประเด็น ดังนี้ 1) ควรมีการสร้างพื้นที่กลางเพื่อการเจรจา เนื่องจากการสร้าง “พื้นที่กลาง” ที่เป็นกลาง และโปร่งใสสำหรับการเจรจา เป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยลดความตึงเครียด และสร้างความไว้วางใจระหว่างรัฐ และประชาชน สอดคล้องกับงานของ ญัฐฐาพร สุโพธิ์ และคณะ (2564) ที่เน้นเรื่อง Public Sphere ซึ่งเป็นพื้นที่สำหรับการอภิปรายอย่างมีเหตุผลที่ช่วยลดอคติ และเสริมสร้างความเข้าใจร่วมกันที่ให้ความเห็นว่า ความขัดแย้งทางการเมืองมักเกิดขึ้นภายใต้ความกดดันที่ปราศจากเวทีในการหารือร่วมกันของทั้งภาครัฐและประชาชน ทำให้เกิดการก่อตัวจากความตึงเครียด และต่างมีแนวทางในการยกระดับของตนเอง ดังนั้นการเปิดพื้นที่สำหรับเจรจาจึงเป็นทางออกในการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) ส่งเสริมให้เกิดการเจรจาอย่างโปร่งใสและครอบคลุม เนื่องจากการเจรจาที่โปร่งใส และครอบคลุมมีความสำคัญในการแก้ไขปัญหา และลดความขัดแย้งในสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของ กุลชณิษฐ์ อติรุจโชติศิริ (2563) ที่ให้ข้อเสนอแนะว่า จากพลวัตที่เปลี่ยนไปของการเคลื่อนไหวทางการเมือง ทำให้ประชาชนต้องการความชัดเจน และความโปร่งใสในการแสดงออก และการปฏิบัติของภาครัฐมากขึ้น จากในอดีตมีการเจรจาไปแล้วหลังจากเหตุการณ์สงบลง ภาครัฐอาจไม่ได้ปฏิบัติตามข้อตกลงเสมอไป แต่ในปัจจุบันจากการสื่อสารแบบรวดเร็วในโลกดิจิทัลทำให้เกิดติดตามข่าวสารอย่างทั่วถึง ทำให้ต้องมีการตระหนักถึงการปฏิบัติตามข้อตกลง และมุ่งถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติอย่างแท้จริง 3) การลดการใช้ความรุนแรง ผลการวิจัยระบุว่า การลดการใช้ความรุนแรงเป็นแนวทางที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากการใช้กำลัง เช่น การสลายการชุมนุมด้วยแก๊สน้ำตา หรือการจับกุมผู้ชุมนุมมักนำไปสู่ความขัดแย้งที่รุนแรงมากขึ้น ในงานวิจัยของ สิทธิพันธ์ พุทธหุน (2563) ชี้ให้เห็นว่าการใช้ความรุนแรงในการแก้ไขความขัดแย้งไม่เคยส่งผลดีในระยะยาว และมีแนวโน้มที่จะสร้างความบาดหมางลึกในสังคม ความรุนแรงทางการเมืองไม่ได้ช่วยยุติปัญหา แต่กลับเป็นการเพิ่มความโกรธแค้น และความไม่ไว้วางใจในรัฐ ดังนั้นรัฐควรฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ด้านการจัดการความขัดแย้งอย่างสันติ โดยเน้นการใช้การสื่อสารและการไกล่เกลี่ยแทนการใช้กำลัง 4) ส่งเสริมการปฏิรูปโครงสร้างทางการเมือง เช่น การเพิ่มความโปร่งใส และการเสริมสร้างความยุติธรรมในกระบวนการตัดสินใจเป็นอีกหนึ่งแนวทางที่สำคัญ งานวิจัยของ มนัสวิน จิตตานนท์ (2567) นำเสนอว่าการพิจารณา ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเสรีภาพในการชุมนุม เช่น พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการสิทธิมนุษยชนสากล และลดการจำกัดสิทธิเสรีภาพของ

ประชาชน หรือพิจารณายกเลิก หรือแก้ไขกฎหมายที่มีลักษณะจำกัดสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เช่น การพิจารณาแก้ไข มาตรา 112 และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการหมิ่นประมาท หรือการจำกัดสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เพื่อป้องกันการใช้อำนาจในทางที่ไม่เหมาะสม ออกกฎหมายสนับสนุนการเจรจา และการมีส่วนร่วมของประชาชน เช่น การออกกฎหมายใหม่ที่ช่วยส่งเสริม การเจรจาเชิงสร้างสรรค์ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบาย เช่น กฎหมายการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน จะเป็นอีกแนวทางในการปฏิรูปโครงสร้างทางการเมืองอย่างเป็นรูปธรรม 5) ส่งเสริมและควบคุมบทบาทของสื่อมวลชนในการลดความขัดแย้ง เนื่องจากในปัจจุบัน สื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญในการนำเสนอข้อมูลอย่างรอบด้านและเป็นกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของพีระพงศ์ สุจริตพันธ์ และวายุภักษ์ ทาบุญมา(2566) ที่พบว่า สื่อสังคมออนไลน์เป็นปัจจัยหลัก และแทบจะเป็นผู้นำทางความคิดให้กับผู้คนในสังคม เพราะการนำเสนอแบบซ้ำ ๆ ในมุมที่ผู้บริโภคต้องการจะช่วยส่งเสริม และหล่อหลอมทางความคิดให้กับคนเหล่านั้น และจะเริ่มมีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มคนที่มีความคิดเดียวกัน จนในที่สุดทำนวมตัวกันขับเคลื่อนในอุดมการณ์เดียวกัน ถึงแม้ว่าสิ่งที่สื่อได้นำเสนอออกมาจะเป็นข่าวเท็จ แต่ก็ส่งผลต่อความคิดของผู้คนในสังคมไปแล้ว ดังนั้นการส่งเสริม และควบคุมสื่อให้นำเสนอข่าวที่เป็นข้อเท็จจริง (Fact) และไม่นำเสนอในเชิงรุนแรงในทางกลับกันร่วมกันเสนอข่าวในเชิงสร้างสรรค์ เพื่อลดความขัดแย้งในสังคม

จากการวิเคราะห์ข้อมูล และความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมการวิจัย รูปแบบการแก้ปัญหาการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่ส่งผลต่อเหตุความไม่สงบในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ที่เหมาะสมที่สุดคือ PEACE Model ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การมีส่วนร่วม (Participation) คือ การสร้างพื้นที่สำหรับการแสดงความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการตัดสินใจ ความเท่าเทียม (Equity) ความรับผิดชอบ (Accountability) สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรเทพ โฆษิตวารวุฒิ (2565) ที่พบว่า การแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองต้องเริ่มจากการให้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมตั้งแต่การเสนอแนวคิด การแสดงออก และการรับฟังเสียงของประชาชน อีกทั้งความเท่าเทียมกันในสังคมยังเป็นสิ่งที่จะช่วยสามารถแก้ปัญหา และลดความขัดแย้งได้ อีกส่วนที่สำคัญ คือ ภาครัฐต้องมีการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อทุกสถานการณ์อย่างชัดเจน เมื่อเวลาเกิดภาวะวิกฤติ หรือเกิดความขัดแย้งที่รุนแรงขึ้น ความร่วมมือ (Collaboration) และการเสริมพลัง (Empowerment) การให้ความรู้ และเครื่องมือที่ประชาชนสามารถใช้ในการเรียกร้องสิทธิอย่างสันติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาสมศักดิ์ สติสมปนโน (สินนา) และคณะ (2067) ที่พบว่า การสร้าง และพัฒนาสังคมประชาธิปไตยภาครัฐ ควรเปิดโอกาสให้พลเมืองเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย ตรวจสอบอำนาจ และปกป้องสิทธิของตนเอง โดยในการเมืองภาคพลเมือง และการพัฒนาสังคมประชาธิปไตยสามารถแบ่งออกเป็นหัวข้อสำคัญได้แก่ 1) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน 2) สร้างความรับผิดชอบต่อ และความโปร่งใสของรัฐบาล 3) การส่งเสริมการสร้างความรู้ทางทางการเมือง 4) การสร้างทุนทางสังคม 5) การผลักดันการปฏิรูป และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การประยุกต์ใช้ PEACE Model จะช่วยลดความตึงเครียดในสังคม สร้างความไว้วางใจระหว่างรัฐ และประชาชน และส่งเสริมการแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนารูปแบบดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิด “สันติภาพเชิงบวก” (Positive Peace) ของ (Gultang, 1969) ซึ่งไม่ใช่เพียงการลดความรุนแรงเท่านั้น แต่ยังเป็นการสร้างโครงสร้างทางสังคมที่สนับสนุนความยุติธรรม และความเท่าเทียมในระยะยาว เพื่อให้ผู้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

1. ภาครัฐควรมีการพัฒนากลไกการเจรจา และการสื่อสารระหว่างรัฐ และประชาชน โดยการจัดตั้งคณะกรรมการอิสระด้านการเจรจา และความร่วมมือทางสังคมที่ประกอบด้วยตัวแทนจากภาคประชาชน ภาครัฐ นักวิชาการ และองค์กรภาคประชาสังคม เพื่อทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการเจรจา และแก้ไขปัญหาความขัดแย้งที่เกิดจากการเคลื่อนไหวทางการเมือง

2. ควรมีการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเสรีภาพในการชุมนุม โดยทำการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะ เช่น พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการสิทธิมนุษยชนสากล และลดการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชน ด้วยการปรับปรุงเงื่อนไขการแจ้งการชุมนุม

3. พิจารณายกเลิก หรือแก้ไขกฎหมายที่มีลักษณะจำกัดสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เช่น การพิจารณา แก้ไข มาตรา 112 และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการหมิ่นประมาท หรือการจำกัดสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เพื่อป้องกันการใช้อำนาจในทางที่ไม่เหมาะสม

4. ออกกฎหมายสนับสนุนการเจรจา และการมีส่วนร่วมของประชาชน เช่น การออกกฎหมายใหม่ที่ช่วยส่งเสริมการเจรจาเชิงสร้างสรรค์ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบาย เช่น กฎหมายการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยกำหนดกลไกให้ประชาชนสามารถเสนอแนะ หรือยื่นคำร้องเกี่ยวกับปัญหาสำคัญต่อรัฐบาลได้อย่างเป็นระบบ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. พัฒนานโยบายความรู้ด้านการจัดการความขัดแย้ง และการเจรจาเชิงสร้างสรรค์ด้วยการสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเกี่ยวกับการจัดการความขัดแย้งทางการเมือง และการเจรจาเชิงสร้างสรรค์เพื่อให้บุคลากรในภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนสามารถจัดการกับสถานการณ์ความขัดแย้งได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. สร้างฐานข้อมูลวิจัยเชิงลึกเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวทางการเมืองในประเทศไทย ด้วยการพัฒนาฐานข้อมูลวิจัยที่ครอบคลุมเกี่ยวกับ ประวัติการเคลื่อนไหวทางการเมืองในประเทศไทย ซึ่งสามารถใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงในเชิงวิชาการสำหรับการวิเคราะห์แนวโน้มและการพัฒนานโยบาย เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและที่มาของความขัดแย้ง

3. สนับสนุนการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของสื่อในการลดความขัดแย้ง ด้วยการศึกษาวินิจฉัยเชิงลึกเกี่ยวกับบทบาทของสื่อกระแสหลัก และสื่อออนไลน์ในการลด หรือเพิ่มความรุนแรงในสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง โดยเน้นการพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารที่ส่งเสริมความสงบ และความเข้าใจร่วมกัน โดยทำการวิเคราะห์เนื้อหาของสื่อที่รายงานเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวทางการเมือง

4. ทำการวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบของการเคลื่อนไหวทางการเมืองในระยะยาว ด้วยการทำการวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับผลกระทบของการเคลื่อนไหวทางการเมืองในระยะยาว เช่น การเปลี่ยนแปลงนโยบายสาธารณะ การปรับปรุงระบบการบริหารงานของรัฐ หรือการเปลี่ยนแปลงทัศนคติทางการเมืองของประชาชน

เอกสารอ้างอิง

กุลชนิษฐ์ อดิรุจโชติศิริ. (2563). พลวัตประชาธิปไตยยุคเปลี่ยนผ่านทางการเมืองของไทยภายใต้รัฐประหาร 2557.

วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 5(8), 1–15.

ณัฐฐาพร สุโพธิ์, เพชรรัตน์ โนจา, และกฤตพร ศักดิ์คั่นนันทกุล. (2564). กระบวนการเคลื่อนไหวของประชาชนในยุคดิจิทัล. วารสารสันติสุขปริทรรศน์, 2(1), 12–23.

ติณณภพ เตียวเจริญกิจ, และอุนิษา เลิศโตมรสกุล. (2567). การสิ้นศรัทธาของคนรุ่นใหม่กับผลกระทบต่อโครงสร้างทางการเมืองและสังคม กรณีศึกษาการเคลื่อนไหวของคนรุ่นใหม่ในประเทศไทยและประเทศจีน. วารสารสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และการบริหารสังคม, 32(2), 323–357.

ประภัสสร จันทร์สถิตย์พร. (2560). การวิจัยเอกสารในฐานะเครื่องมือการศึกษาเชิงวิชาวาทวิทยาและสื่อสารการแสดง. สืบค้นเมื่อ 10 กุมภาพันธ์ 2567 จาก <https://scn.ncath.org/articles/documentary-research-in-sppa-studies>

พรเทพ โฆษิตวารุณี. (2565). ความขัดแย้งทางการเมืองกับการพัฒนาทางการเมือง. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์, 7(2), 755–766.

- พระมหาสมศักดิ์ สติสมปนโน (สินนา), พระครูอนุกูลปริยัติการ (สุรเวช เกษิต), และพระมหาชลภัทร ชลภทโท (จันทะวิลัย). (2067). การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองภาคพลเมือง. **วารสารวิชาการสังคมศาสตร์สมัยใหม่**, 1(5), 26–35.
- พีระพงศ์ สุจริตพันธ์, และวายุภักษ์ ทาบุญมา. (2566). การสื่อสารทางการเมืองของรัฐบาล : กระบวนการสื่อสารและปัญหาการสื่อสารทางการเมืองผ่านสื่อใหม่ (NEW MEDIA) ในสมัยรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา. **Journal of Modern Learning Development**, 8(5), 305–319.
- มนัสวิน จิตตานนท์. (2567). ปัจจัยและการแสดงออกทางการเมืองของเยาวชนไทย ภายหลังจากเปลี่ยนแปลงการปกครองจนถึงการรัฐประหารของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ(คสช.). **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม**, 18(2), 201–209.
- วรวิภรณ์ โพธิ์ทอง, สาวิตรี สอดศรี, สุดารัตน์ เพ็ชรดี, และพัชรมน โตสุรัตน์. (2564). การเปรียบเทียบแนวคิดทางการเมือง การเคลื่อนไหวทางการเมืองและข้อเรียกร้องของนักศึกษา และปัญญาชน: กรณีศึกษาเปรียบเทียบเหตุการณ์ 14 ตุลา 2516 และพฤษภาทมิฬ 2535. **วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**, 11(12), 107–119.
- สัณฐาน ชยนนท์. (2558). **ภาวะผู้นำของผู้บังคับบัญชาการตำรวจนครบาลต่อการจัดการแก้ไขความไม่สงบอันเนื่องมาจากสถานการณ์วิกฤติทางการเมืองในช่วง พ.ศ. 2548-2555**. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สิโรธร มีปราชญ์สม, สุภาภรณ์ ศรีดี, และวิทยาธร ท่อแก้ว. (2564). **การสื่อสารในขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมในรูปแบบแฟลชม็อบของนักศึกษา**. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิเทศกรรมการสื่อสารทางการเมืองและการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สิทธิพันธ์ พุทธหุน. (2563). การใช้ความรุนแรงทางการเมือง. **วารสารรามคำแหง ฉบับรัฐประศาสนศาสตร์**, 3(1), 180–197.
- อนุสร หงษ์ขุนทด. (2559). **Social Movement “การเคลื่อนไหวทางสังคม”**. สืบค้นเมื่อ 2 มกราคม 2568 จาก: <http://krukob.com/web/social-movement>.
- อรญา อนุกูล, และพิชาย รัตนดิถก ณ ภูเก็ต. (2567). การวิเคราะห์ว่าทฤษฎีเชิงวิพากษ์ในการเคลื่อนไหวทางการเมืองของนักเรียน นิสิต นักศึกษาและประชาชน พ.ศ. 2563. **วารสารพัฒนาสังคม**, 26(2), 39–63.
- แอมเนสตี้. (2560). **Social Movement คืออะไร? ทำไมถึงสำคัญ?**. สืบค้นเมื่อ 9 มกราคม 2568 จาก <https://www.amnesty.or.th/latest/blog/47>
- ilaw. (2565). **การชุมนุมปี 2563 ปรึบตาแห่งความเปลี่ยนแปลง: พลังก่อตัวจากไหน มีพัฒนาการอย่างไร เราเจออะไรมาบ้าง**. สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2567 จาก <https://www.ilaw.or.th/articles/10090>.

References

- Boyd, D. M. & Ellison, N. B. (2007). Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship. **Journal of Computer-Mediated Communication**, 13(1), 210-230.
- Braun, V. & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. **Qualitative Research In Psychology**, 3(2), 77–101.
- Busetto, L., Wick, W., & Gumbinger, C. (2020). How to use and Assess Qualitative Research Methods. **Neurological Research and Practice**, 2(14), 1–10.
- Dey, S. K. & Dey, S. (2024). Identity, Social Media and Online Political Activism. **SSRN Electronic Journal**. 1–34. <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4703365>

- Gopal, I. (2023). **Political Activism and Social Media**. Dissertation. Political Science (PHD) Pennstate University.
- Gultang, J. (1969). Violence, Peace, and Peace Research. **Journal of Peace Research**, 6(3), 167–191.
- Hajli, N. (2014). A study of the Impact of Social Media on Consumers. **International Journal of Market Research**, 56(3), 226-243.
- Morgan, D. L. (1997). **Focus Groups as Qualitative Research**. LA, USA: Sage Publications.
- Pleyers, G. (2023). For a Global Sociology of Social Movements Beyond Methodological Globalism and Extractivism. **Globalizations**, 21(1), 183–195. <https://doi.org/10.1080/14747731.2023.2173866>
- Tufekci, Z. (2017). **Twitter and Tear Gas The Power and Fragility of Networked Protest**. London: Yale University.

คณะผู้เขียน

ดร.สิปป์ณรงค์ กาญจนาวงศ์ไพศาล

วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
เลขที่ 1 ถนนอุทองนอก เขตดุสิต แขวงดุสิต กรุงเทพมหานคร 10200
e-mail: sipnarong.ka@ssru.ac.th

รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิตรา ศรีสอน

วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
เลขที่ 1 ถนนอุทองนอก เขตดุสิต แขวงดุสิต กรุงเทพมหานคร 10200
e-mail: wijittra.sr@ssru.ac.th